

שבועת העדות פרק רביעי שבועות

לד.

עין משפט גד מצוה

ע א מיי פ"ח מהלכות
מוקי ממון הלכה יד סגנו
ענין סח טו"ע ח"מ
סיומן סח עקף ב:

רבינו חננאל

אז או ביטוי יוכיחו
שנאמר או נפש כי
תשבע לבטא בשפתים.
שן אואיך ויש בהן
שבועה ואין בהן כהן
ומדברין שלא בתביעת
ממון כו'. וחסות חסות
לגיש נאמר כאן ונפש
כי חסות ושמעה קול
אלה ונאמר להלן נפש
כי חסות ומעלה מעל
בה וגו' מה להלן תביעת
ממון אף כאן תביעת
ממון. אדרבה מביטוי היה
ליה למילף. שכן תרתייהו
חטאת חסות כתיב בהו.
שנתן מביטוי על הודון
כשגנו כדתן בכרתות. ד'
מביטוי על הודון כשגנו
ירש ליה תובעין ליה
וליה ושיהו עברו על
מצוה. למעוטי שבעת
שבועות ביטוי ושבועת
העדות ישנן שתייהן
קרבן עולה ויורד ואין
בהן חומש ותרתייהו כתיב
בהו (חט חט) (חטאת)
למעוטי פקדון דלתייהו
בעולה ויורד ואית ביה
חמש (ואשם) ודחיין
הנך דפקדון נפשי דהני
ארבע והני תלת. ר'
עקיבא אומר כתיב והיה
כי יאשם לאחת מאלה.
יש מאלה (שתייהן) יש
באלה שפטור. הא כיצד
בבעי ממון חייב תבעו
ברבב אחר פטור. איפוך
גא. ר' עקיבא ימי על
אויין דרבי אליעזר סמין
לה ובעי קרקע פליגי.
גמל האלוני חייבין לרבי
לא משכחת לה אלא
גמל האלוני ימי על
בירוד שיהו הרגו (דאית)
מפרפר ודם מטפס כו'
הנה ידע שוראי זה הרגו.
אבל בראית הענין לא
ראהו. ואסיקנא אפילו
תימא אית ליה. בשלמא
דיבעה בלא ראייה משכחת
לה כי האי גונא אלא
ראיה בלא ידיעה היכי
משכחת לה לא בעי מידע
עובר כוכבים הרג או
ישראל הרג שלם הרג או
טריפה הרג. ש"מ קסבר
ר' יוסי הגלילי המשביע
עדי קנס פטור. דאי סיד'
מניתיך לך בפני פלוני ופלוני

מושבע כנשבע ומוזד בשוגג. וליכא למימר דליא גופיה נילף
צק"ו דליכא למימר שבעת צטווי יוכיח ומיהו צמה
מצינו מזי גמר לה ונראה דהיינו הא דפריך לקמן ליגמר נמי שבעת
פקדון משבעת העדות למושבע מפי אחרים וכ"ת אדרבה נילף
מציטו ומסתברא דליכא למילף טפי

מעדות שכן חטא מצעיה כפריה
ועצריה: ה"ג **תבעיה** כפריה
ועצריה. ולי"ג ועצריה משום
שבעת צטווי איתא [ענין] לשעבר
לר"ע ול"ג דל"כ תבעיה וכפריה
תרי מלי ינישו מדקאמר הנך נפישן
ולקמן בשמעתי מוכח דחזא היא
דפריך אדרבה מעדות ה"ל למילף
שכן חטא הדיוט שבעת מצעיה
וכפריה ואוהין ומשני הנך נפישן ואי
חשיב צמרי אס כן לא נפישן:

דאי אית ליה דר' אחא ברבי
נפשות נמי משכחת לה.
משמע הנה דר' אחא אית ליה
אומדנא דדיני נפשות ותימנה דצפ'
אחד דיני ממונות (סנהדרין דף לו.) גבי
כ"ד מאיימינן על דיני נפשות שמה
תאמרנו מלומד ראיסת דייק בגמ'
(ס:) הא דיני ממונות (י) אמרינן
כמאן כר' אחא כו' משמע דלא איירי
רבי אחא דדיני נפשות וי"ל דודאי
מעיקרא צפ"ו דלא מיימוקס כרבינן
ע"כ מוקי לה כר' אחא ואית לן
למימר דלא איירי אלא דיני ממונות
דוקא ולא דיני נפשות כי היכי
דמיימוקס ממני כותמיה אצל לפי
המסקנא דמוקי לה כרבינן מ"ל דר'
אחא אית ליה אומדנא אפי' דיני
נפשות אצל עוד תימנה דמשמע משום
דאית ליה דיני ממונות אית ליה נמי
דיני נפשות וא"כ אפי' לית ליה דר'
אחא משכחת לה אומדנא דיני
נפשות לביע כמו שעלתה לו נשיכה
על ראשו ונקב קרוס של מוח דלפי
רצון מודו צהאי אומדנא כדמוכח
בפרק כל הנשבעין לקמן (דף מו:)
כגון שעלתה לו נשיכה על גבו וצין
אצילי ידיו וי"ל דהמ"ל ולטעמיה:

ע"פ פי שנים עדים. מצד היה
וכמ"ד (מכות דף ו: וסנהדרין ט:)
דאין נריך התראה ואע"פ שהיה כאן
פירכוס וצלבול רוח ששרי צחורה
היה לא היה פטורו שצביל כך דדוקא
גבי גלות הוא דפטורי' ליה צפ'
צמלא דיצמות (דף קכ: ושם) משום
דמיייתי קרא דכתיב כמה זמנין
ויפל עליו וימות אצל מנייתת צ"ד
לא מיפטור בהכי מדע דהא אמרינן
(סנהדרין עמ:): שהיו חוששים אותו
ומיהו מכאן יש לדחות ולקומיה כגון
דמחיייה צביטא דשישא ולא פריכס
וכן נריך לוקומיה למאן דמוקי צפ'
אלו נערות (פסויות לג:): לקרל צשוגג
ומאי ונקה ונקה גמלוט(ט):

אי טריפה הרג אי שלם הרג.
תימנה הא אולינן צמר
רובא דמרוח' לייקין ה"ל צפ'יק
דחולין (דף יא: ושם) ללא חיישינן
ללמא צמקוס סייף נקב הוה וי"ל
דמייירי כגון דליכא קמן חד טריפה
ומד שלם דלריך לידע איהו מהס הרג:
ועדים

ואינו חייב אלא אחת בפני צ"ד. אס השביעם צצ"ד: שלא עשה
בו מושבע. מפי אחרים כנשבע עצמו. ולקמן מפרש לה לכולה:
או או צטווי. או נפש כי תשבע לצטא להרע או להטייב: שכן
חטא מחטא. שנייהם כתיב * חטא לג"ש: חטא מחטא.

עדות וצטווי צמטא אצל שבעת
הפקדון צאסס: שכן חט"א צמוי"ד
צנעי"ה סוכפרי"ה סוכפרי"ה. סיומן הוא.
שכן חטא מחטא ומחטא וצנעינה
חייב על המזל אצל צטווי כתיב זה
ונעלס: **סעציה** וכפריה. עדות
ופקדון צאין ע"י טענה וכפריה מה
שאיין קן שבעת צטווי: ועצריה.
עדות ופקדון שתייהן השבעות לשעבר
אצל צטווי עיקרה להצא: חטא"ס
סירד"ה לחומ"ש. סיומן הוא. עדות
וצטווי שיהן צמטא ועצולה ויורד
ואין צה חומס לחפוקי פקדון שווא
צאסס וצקרבן קצוע ומוסיף עליו
חומס כדכתיב (ויקרא ה) ושילס אותו
צראשו וחמשתי יוסף עליו: **אולוין**
דר"א סמין. דלינו אלא צנעינת
ממון וצנעינת ממון גופה קאמר יש
מהן שווא חייב יש מהן שווא פטור:
מאי צנייהו. הי ינישו חטאת ממון
דפטור ר"ע ומחייב צהו ר"א: **לר"א**
חייבין. דגבי השבת גזילה שמעי' ליה
לקמן (דף לו:): דמיחייב השבה על גזילת
קרקע וקס"ד הוא הדין לשבעת
הפקדון או לשבעת העדות: **ולר'**
יוחנן דאמר משביע עדי קרקע פטור
אפי' לר"א. וכן לשבעת הפקדון
לקמן היה צפ' שבעת הפקדון (ס:):
איכא צנייהו עדי קנס. לר"א חייבין
וכן שבעת הפקדון דשמעינן ליה [סס]

דלר"ש פרשת שבעת הפקדון צריצוי
ומיעוטי גבי והשיב את הגולה (ו). והא
דלמרינן צכמות (דן מנ). גבי
פקדון ילאו אלו שהם קנס דלא כר"א:
לימא ר' יוסי הגלילי. דאמר אין
עדות מתקיימת אלא צדאיה ודיעה
חוץ מעדות ממון: ליה ליה דרבי
אחא. דלחין ומחייב צדדמי כגון גמל
האחר צין הגמלים דמחייב ליה צלא
צדאיה צדדמי: **האומר**. צוענ צרגליו.
וליה נראה כצבא לזיקק לנקיבה הוא
לחסא ומכה צרגליו גמלים צצביותיו
ולחין אומר טופל צתמשי' גמלים
דמניא צצבורות (דף קה) גמל אחר
כנגד אחר: **דאי איה ליה דר' אחא**.
דלחין צדדמי: **דיני נפשות נמי**
משכחת לה. דמתקיימת צלא ראה
כגון הא דשמעון צן שטח דאי דינת
ליה דיני ממונות גבי גמל משום
צדידע שזה הרגו ה"ל צדידע שזה
הרגו: **אלא ראה צלא ידיעה** היכי
משכחת לה. אס ראה שהרג אדם
ואינו יודע מי היה ההרוג מי מצי
מסקיד עליה מי לא צעי' (למדק כו':)
קפבר ר' יוסי הגלילי. מיתלח צאפי
נפשה היא והכי קאמר (ל) מדקאמר ר'
יוסי הגלילי אין שבעת העדות אלא
צעדות המתקיימת צדיעה צלא ראה
וראה צלא ידיעה ש"מ קס"ל משביע
עדי קנס דלונס ומפכו וכפרו פטורין:
ועדים

נהי ידיעה בלא ראייה אשכחן לה
נכרית בעל בת ישראל בעל בתולה בעל
דרב יהודה ויתב רב יהודה וקא מיבעיא ליה
מנה מניתיך בפני פלוני ופלוני
ועדים
חייב בשלמא ידיעה בלא ראייה משכחת לה.
מי לא בעי ידע אי נכרית בעל או בת ישראל בעל:
מנה מניתיך לך בפני פלוני ופלוני

(א) (אסוה לג. כריתות ט, טו).
(ב) [לקמן לו: א] (א) צ"ב לג.
סנהדרין לו: (מקומה)
דצ"ק פ"ג, ד) [סנהדרין לו:
ע"ש, ט] ויקרא ה,
(ו) [נדפרי' למיעוטי, ו] הא
דקאמר. כ"ל כ"ל (ח) צ"ל
אמתי; (ט) ונע"ע מוס'
יבמות קכ: ד"ה אלא ד"ה
חיישין ומוס' כמות לג:
ד"ה דלמא ומוס' גיטין ע:
ד"ה אלא מעתה ד"ה
חיישין.

תורה אור השלם

1. ונפש כי תקטא ושמעה קול אלה והוא עד או ראיה או ידע אם לא יציד וקטא עגונו. ויקרא ה א
2. נפש כי תקטא וקטלה מעל בין ובחש בעצירתו בפקדון או בתשומת יד או בגול או עשק את עמיתו. ויקרא ה כא
3. או נפש כי תשבע לבטא בשפתים להרע או להטייב לכל אשר יבטא הקדש משביע ונעלם מפניו והוא ידע ואשם לאחת מאלה. ויקרא ה ד
4. והיה כי יאשם לאחת מאלה והתודה אשר קטא עליה. ויקרא ה ה
5. על פי שנים עדים או שלשה עדים ימות פתות לא יומת על פי עד אחר. דברים י ו

גליון הש"ס

רש"י ד"ה שכן חטאת וכו' חטאת לג"ש תמה ליה הא קא על ר"א דלא ילף מחטא מחטא. ונס ונס אס היו ג"ש אין אמרינן עלה דלדרכה מביטוי הו"ל למילף שכן חטאת מחטא ונס מה נריך ר"א ללומח דלחין כיון דלף מנ"ש דחטא. וזה היה נראה בפשוטו דמה דלמרינן שכן חטאת מחטא הייט דלומה יומר לפקדון כיון דכתיבה כתיב חטאת וכלאמרינן עלה חטאת מביטוי שכן חטאת מחטא הייט לענין זה דומה יומר לביטוי. והכי רש"י ע"ג:

מוסף רש"י

שדה הרגו. שערן סוסים מווייס (צ"ל מווייס. ע"י ירימיה ה ח) הכות סוסים שפלוני (סנהדרין לו:). או אני או אחא. שמעון כן שטח קמל ליה הכי (סס).